

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Ing. M. Š.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13. 9. 2021, č. j. 14 A 173/2021 - 17,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“) brojil proti rozhodnutím žalované ze dne 26. 7. 2021, č. j. 10.01-000366/21-002 a č. j. 10.01-000367/21-002, o neurčení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Městský soud výrokem I. v záhlaví uvedeného usnesení zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce. Výrokem II. městský soud žalobce vyzval k zaplacení soudních poplatků. V odůvodnění uvedl, že osvobození od soudních poplatků nepřiznal, neboť žalobce k městskému soudu opakovaně podává žaloby proti typově obdobným rozhodnutím žalované, přičemž zahajovaná řízení nelze považovat za racionální postup k hájení žalobcových práv, a není proto případné přistupovat k výjimečnému institutu osvobození od soudních poplatků (odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 91/2019 - 14, a ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66). Jelikož v případě žalobce nebyly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nebylo lze mu ani ustanovit zástupce z řad advokátů.

II.

[3] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhá jeho zrušení. Současně požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl ustanovení zástupce z řad advokátů. Uvedl, jeho jediným příjmem jsou dávky státní sociální podpory, nemá žádné úspory a je proti němu vedeno exekuční řízení. Nemá a v průběhu všech řízení ani neměl na zaplacení soudních poplatků, natož služeb advokátů. Žalované i městskému soudu musí být tato skutečnost známa. Počet jeho předchozích návrhů není možné považovat za důvod pro zamítnutí žaloby.

III.

[4] Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatele v nynějším řízení netíží poplatková povinnost, jelikož podává kasační stížnost proti procesnímu usnesení městského soudu, kterým se nekončí řízení o žalobě (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud neposuzoval stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků (obdobně viz též další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci stěžovatele, např. rozsudek ze dne 30. 9. 2021, č. j. 8 As 253/2021 - 22, ze dne 11. 6. 2021, č. j. 1 As 142/2021 - 13, či ze dne 22. 7. 2021, č. j. 1 As 187/2021 - 12).

[5] Výše uvedené závěry učiněné ve vztahu k soudnímu poplatku rozšířený senát v usnesení č. j. 1 As 196/2014 - 19 promítl i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele; v bodě 29 konstatoval: *„Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“* Stěžovatel tedy nemusí být v projednávaném případě v řízení před Nejvyšším správním soudem zastoupen advokátem. Přesto ustanovení zástupce navrhl.

[6] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. se pro vyhovění návrhu na ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní splnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Nejvyšší správní soud neshledal naplnění druhé podmínky. Stěžovatel v kasační stížnosti dostatečně vymezil, z jakého důvodu nesouhlasí s usnesením městského soudu a z jakého důvodu žádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce v řízení před městským soudem. Jelikož se v projednávaném případě jedná o posouzení celkem nekomplikované otázky, o které může Nejvyšší správní soud rozhodnout na základě kasační stížnosti sepsané stěžovatelem a podkladů obsažených ve spise městského soudu, aniž by mu za tímto účelem musel ustanovit zástupce, návrh na ustanovení zástupce zamítl výrokem I. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 As 79/2018 - 11, či rozsudek přímo ve věci nynějšiho stěžovatele ze dne 30. 9. 2021, č. j. 8 As 253/2021 - 22).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že v obdobných věcech téhož stěžovatele již rozhodl mnohokrát, v nedávné době například rozsudky ze dne 30. 9. 2021, č. j. 8 As 253/2021 - 22, ze dne 22. 7. 2021, č. j. 1 As 187/2021 - 12, ze dne 11. 6. 2021, č. j. 1 As 142/2021 - 13, ze dne 25. 2. 2021, č. j. 2 As 21/2021 - 13, či ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 174/2021 - 10. V projednávaném případě neshledal důvod se od přijatých závěrů odklonit.

pokračování

[9] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s.: *Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zcela osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[10] Již městský soud přilehavě odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle něho: *„I když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprýt, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede.“* V dané věci se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalované o neustanovení zástupce z řad advokátů. Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatel vede s žalovanou množství sporů, které často pokračují před soudy (u Nejvyššího správního soudu bylo do této chvíle vedeno 25 řízení o kasačních stížnostech stěžovatele proti žalované). Nejvyšší správní soud již v bodě 16 rozsudku ze dne 25. 2. 2021, č. j. 2 As 21/2021 - 13 uvedl: *„Je to právě stěžovatel, kdo je ‚pánem sporu‘ (dominus litis), a jako takový má uvážlivě posuzovat, kterými úkony byla opravdu zasažena jeho subjektivní práva, proti nimž na procesní obranu skutečně potřebuje ze strany žalované určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby; řešením stěžovatelovy situace však nemůže být zablčení žalované mnohonásobnými žádostmi o určení advokáta a následné napadání jejich zamítavých rozhodnutí správními žalobami s požadavkem na osvobození od soudních poplatků v případě takto vedených sporů. Institut osvobození od soudního poplatku je totiž výjimkou z obecného pravidla poplatkové povinnosti, jenž nemá být uplatňován bezbřezě v případech bezdůvodně se opakujících sporů.“* Stěžovatel tak má plné právo vést řízení proti žalované, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za něj nesl stát formou osvobození od soudních poplatků.

[11] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být pro řízení o žalobě ustanoven ani zástupce (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Městský soud tedy nepochybil ani v případě neustanovení zástupce z řad advokátů.

[12] Nejvyšší správní soud proto výše uvedenou kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[13] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalované v tomto řízení žádné náklady nevznikly, jejich náhradu jí proto Nejvyšší správní soud nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu